

Visiedocument familie-ervaringsdeskundige

Opgesteld door het Landelijk Platform familie-ervaringsdeskundigen

Dit document is een update van het eerste visiedocument uit 2012.

Na de intrede van de cliënt-ervaringsdeskundige is, vanaf 2010, in de GGZ ook de familie-ervaringsdeskundige actief aan het worden. Want wie de stem van en aandacht voor de familie (1) structureel wil laten doorklinken in de zorg, moet ook voldoende aandacht besteden aan de familie. Met die gedachte zijn (steeds meer) gedreven zorgaanbieders gestart met de aanstelling van familie-ervaringsdeskundigen, kortweg FED genaamd.

Familie- en cliëntenorganisaties zien, mits (familie)ervaringsdeskundigen op een goede manier worden ingezet, in deze ontwikkeling goede kansen voor het structureel verbeteren van de kwaliteit van zorg.

Om deze ontwikkeling te ondersteunen is het Landelijk Platform familie-ervaringsdeskundigen (2) opgericht.

Doel van het Platform is alle kennis rond de FED te bundelen, de functie van familie-ervaringsdeskundige te ontwikkelen en een goede plek in de organisatie te geven; en ook om de FED zelf terzijde te staan en letterlijk een platform te bieden voor uitwisselen van ervaringen, scholing en intervisie. Daarbij maakt het platform gebruik van ervaringen die zijn opgedaan bij de introductie en ontwikkeling van de functie van cliënt-ervaringsdeskundige.

In dit document beschrijft het Platform de rol, de toegevoegde waarde en de plaats van de FED in de GGZ-organisatie (3).

Missie

Door de familie-ervaringsdeskundige (FED) te betrekken bij de zorg aan familie van cliënten in de GGZ en andere sectoren, wordt:

1. het herstel van familie van de cliënt ondersteund
2. het welzijn van de familie en de cliënt verbeterd
3. de constructieve samenwerking in de triade van cliënt-familie-hulpverlening bevorderd
4. het familiebeleid bevorderd

Visie

Een familie-ervaringsdeskundige heeft ervaringskennis opgebouwd op grond van eigen levenservaring met een familielid/naaste met psychische problematiek. Na het doorlopen van een (rouw)proces met verdriet, pijn, verwerking en acceptatie is inmiddels sprake van een hervonden balans. Een familie-ervaringsdeskundige is zich ervan bewust hoe dit proces is verlopen (dit proces is nooit afgerond en klaar) en welke gevoelens en behoeften hierin een rol hebben gespeeld.

Een FED heeft door scholing tot ervaringsdeskundige, waarbij ook collectieve ervaringskennis wordt ontwikkeld, de mogelijkheid om de opgedane kennis, ervaring en de ontwikkelde vaardigheden constructief in te zetten om zo het herstelproces van andere familieleden te ondersteunen, vanuit het unieke perspectief van eenieder.

Een FED kan een schakel zijn tussen familieleden en naasten/professionals en kan bijdragen aan de verbetering van het welzijn van familie en cliënten. Zo verbetert de kwaliteit van zorg.

De FED past in een stevig en eigentijds familiebeleid (zie ook de generieke module van november 2016 “ Samenwerking en ondersteuning naasten van mensen met psychische problematiek “:

www.ggzstandaarden.nl , en de 4 rollen van naasten die daarin beschreven worden).

Toegevoegde waarde

De familie-ervaringsdeskundige:

- biedt een luisterend oor aan familie en ondersteunt familie bij het eigen herstelproces
- ondersteunt zowel de familie, de cliënt als hulpverleners om aan het familieperspectief, binnen de triade, ruimte te geven en kan optreden als tolk bij verschillen van opvatting en verwachtingen ten aanzien van familie
- is bekend met het herstelconcept zoals ontwikkeld in de cliëntenbeweging en zet zich er mede voor in om in de triade dit herstelconcept leidend te laten zijn
- helpt de familie om het herstelproces van de cliënt te (leren) ondersteunen (geen herstelondermijning)
- zet zich in voor een goed familiebeleid

De familie-ervaringsdeskundige brengt de rol van familie in de triade in beeld om de volgende redenen:

- Familieleden kennen de levensgeschiedenis van de cliënt. Ze zijn daarmee een essentiële bron van informatie die van pas komt bij herstelondersteuning en het welzijn van de cliënt.
- De familie kan, waar nodig met ondersteuning van de FED, veiligheid en steun bieden.
- Om de behoefte aan herstelondersteuning van de familie in beeld te brengen.
- De FED kan bijdragen aan het voorkomen van psychische klachten, van familieleden, die gerelateerd zijn aan de zorg voor (ouders e.a.) en/of het opgroeien bij een cliënt (KOPP, KVO, Brussen)
- Familie kan hoop op verbetering bieden doordat zij vaak de continue factor is en blijft in het leven van de cliënt; ook kan familie de verbinding van de cliënt met de omgeving bevorderen.
- Familieleden kunnen, waar nodig met ondersteuning van de FED, voor anderen een inspirerend voorbeeld zijn in de omgang met hun naaste.
- Familieleden zijn zich, waar nodig met ondersteuning van de FED, bewust van de deskundigheid en het perspectief van de deelnemers in de triade.
- De FED kan zowel aan cliënten als hulpverleners uitleggen waarom het belangrijk is familie te betrekken bij de zorg

Organisatie

Een FED kan op micro-, meso- en macroniveau worden ingezet binnen onder meer de GGZ en OGGZ (sociaal domein), justitie, politie, thuis- of familiecoaching, preventief bij huisartspraktijken en in contact met de praktijkondersteuner huisarts (POH) en binnen Jeugdzorg.

De FED kan vorm geven aan onder meer voorlichting, belangenbehartiging, (psycho-)educatie, individuele begeleiding en herstelgroepen voor familieleden. Daarnaast kan de FED bijdragen aan organisatievraagstukken rondom familiebeleid en de inzet van FED zelf.

Utrecht, 18 oktober 2018

1. De term "familie" verwijst niet alleen naar ouders, brussen en kinderen, maar ook naar partners, vrienden en andere naastbetrokkenen die belangrijk zijn voor de cliënt.
2. Het Landelijk Platform familie-ervaringsdeskundigen is een initiatief van Henk-Willem Klaasen, samen met Ypsilon en Kenniscentrum Phrenos. Het wordt verder gedragen door o.a. de Kamer Familieraden, Familie als Bondgenoot (FAB) en diverse individuele FED's en andere werkers in de GGZ.
3. Ook in andere, dan GGZ, organisaties, worden familie-ervaringsdeskundigen inmiddels actief. Voorbeelden zijn organisaties voor mensen met verstandelijke beperkingen en de revalidatie-sector.